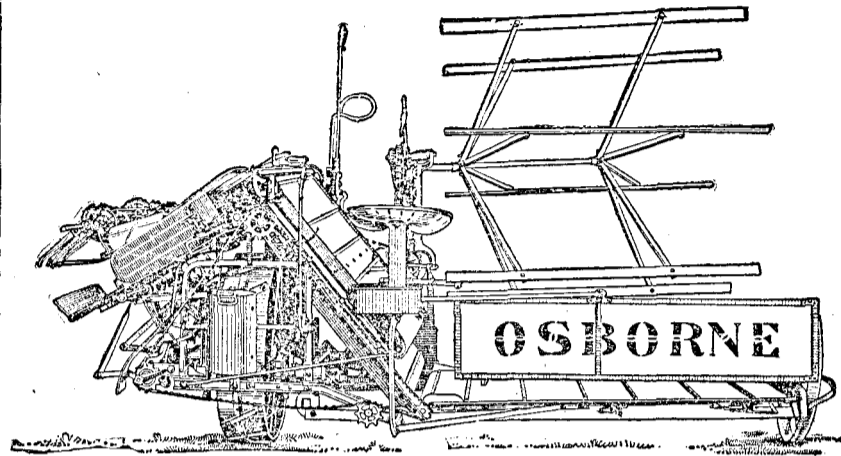

Osborne aratógépeket

1672

szénagereblyéket, ■■
járgányos cséplőkészleteket,
gabonatisztító rostákat
és mindennemű egyéb gazdaság gépeket
elsőrendű kivitelben szállít

'RÜHNE' mezőgazd. gépgyár
részvénytársaság : **MOSONBAN.**

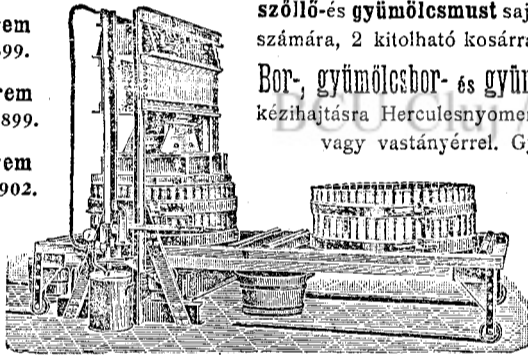
Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899.

Arany érem
Budapest 1899.

Arany érem
Pozsony 1902.

és sok
egyéb leg-
magasabb
kitünteté-
sekkel

hydraulikus sajtóért.

szőlő-és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem
számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat
kézhajtásra Herculesnyomóerő-szerkezettel, fa-
vagy vastányérral. Gyümölcs- és

szőlő-örlöket,
bogyózógépeket
gyümölcs-
aszáló ké-
szülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkeze then

MAYFARTH PH. és TA.,
**BÉCS, II/1 különlegességi gyár gyümölcsértékesi-
tési gépekben.**

2175

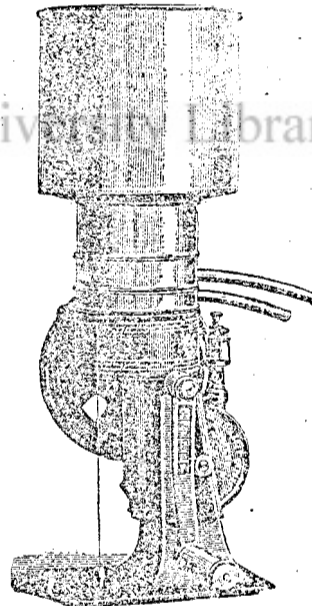
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek,

Alfa Separator r. t., tejjgazdasági gépgyár

Budapesten, VI. Lomh-u. 11.

1908. évi mintájú

Alfa Separator

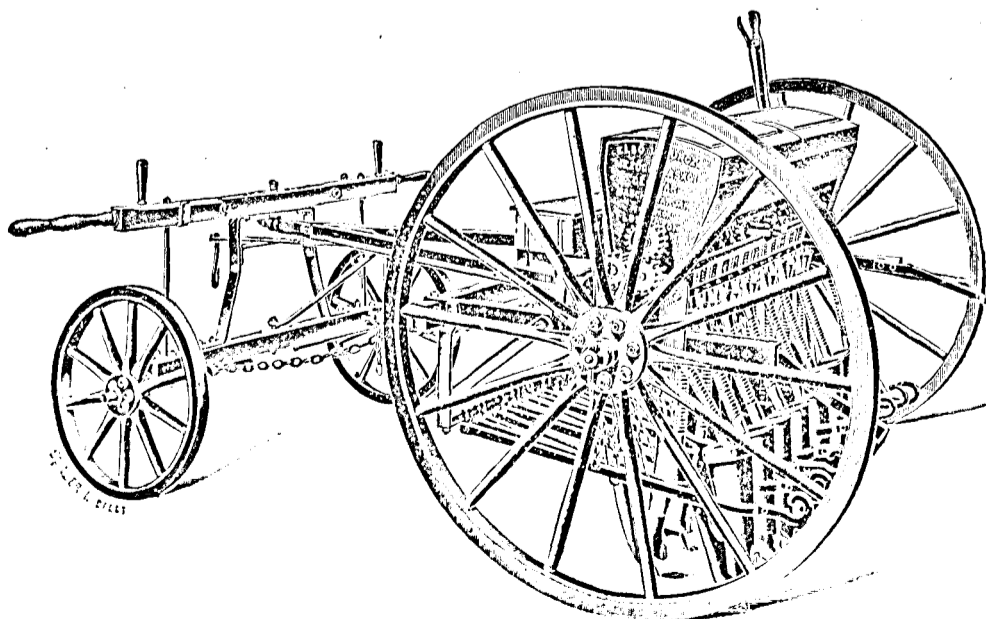

a legújabb és legtökéletesebb fölöző-
gép. Kérjen prospektust.

Gyárunk előállítja az összes tejjgaz-
dasági gépeket és eszközöket, beren-
dez teljes tejtételeket. Mindig friss
oltóanyag! 1018

Több mint 700 első díj!

Árjegyzék, költségvetés díjtalan.

2054

A legjobb vetőgép a szab.

LOSONCZI DRILL

Magyar gyártmány.

Árajánlatokkal és árjegyzékekkel
szívesen szolgál

A magyar kir. államvasútak
gépgyárának vezérügynöksége,

BUDAPEST V., Váci-körút 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 K.,
1/4 ÉVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Tehenészeteink szervezése és vezetése. Szász Ferenc. X.	449
A tojás conserválása. VI.	450
A gyümölcsök aszalásáról.	451
A magyar komló toboz-termésének alaktani viszonyairól. VIII. Cséres Lajos.	452

Kisebb szakközlemények:

A burgonya veszedelmes betegségei. — Élesztő, mint hangyairtó szer. — Patkányirtás.	453
A birtokforgalmi statisztikai adatok gyűjtése.	

Kormányintézkedések:

A takarmányhiány enyhítése. — A hesszeni légy irtása. — Bikateletelési segélyek. — Vajhamisítás megállapítása. — Földművelésiskola Kiszébenben.	454
---	-----

Vegyes közlemények.	454
-----------------------------	-----

Értesítések

Tehenészeteink szervezése és vezetése.

Irta: Szász Ferencz.

X.

A Behring-féle immunizáló eljárás lényege az, hogy a tulajdonképpen emberi eredetű tuberkulózis kulturát hatásában gyengítik többszöri átoltással s ezen hatásában gyengített tuberkulózis kultúra borjukba oltva nem hogy veszedelmes volna, hanem azoknál hosszabb-rövidebb ideig tartó immunitást hoz létre. Az oltóanyag eredetével s annak alkalmazásával Dr. Strelinger Hermann »Védekezés a tuberkulózis ellen oltás által« című munkája foglalkozik (kapható a szerzőnél Sárváron).

Sárvár-Láncz-pusztán a borjuk felnevelése következőképpen történik.

A borju születése után 48 óráig anyja mellett marad s naponta többször szoptatják. Születés után a köldökzsinort 2%-os carbol-oldattal mosogatják.

48 óra elteltével a borjut átviszik a borju istállóba, mely teljesen külön van s berendezése a legmagasabb hygeniai követelményeket is kielégíti. A borju 5 hetes korig teljesen külön boxban áll, melynek hosszúsága 1.18 m., magassága 8.9 m., szélessége 0.96 m. A boxok választó falai suberszerűen kiemelhetők, mosható email festékkel festett deszka lapok.

Az istálló alja és falai 2 m. magasságig cementezettek és tisztításukat a bevezetett vízvezeték felette megkönnyíti. A mosásra használt víz és a hig ürülék elvezetésére nyílt és fedett csatornák szolgálnak.

Az istálló tulajdonképpen 4 beosztású. Két beosztásban boxok állanak, egy beosztásban a már 5 hetesnél idősebb, cement jászolhoz kötött borjuk, a negyedik beosztásban, mely a két boxos helyiség között van, áll a pasteurizáló készülék, a mázsa, 1 írósztal, 1 állvány az edények részére, a vízvezeték csapja, 1 vascsövek, melyhez a borjukat oltáskor kötik s ugyancsak bből a helyiségből fűthetők ha szükséges, a két boxos helyiségben lévő kályhák, ha a 4 méter magas jól szellőztethető istálló igen hideg volna; van továbbá benne 1 Lavrance-féle tejhűtő gép. A kifutó közvetlen az istálló mellett van.

Szoptató készüléket kétfélet használnak. Az egyik kisebb borjuk szoptatására szolgál, átmérője 28 cm, mélysége 18 cm, fenéke belülről homoru, fedele levehető s feltevéskor erősen odarögzíthető. Az átluggatott fedél közepén egy, egészen az edény fenekéig érő cső van s ezen cső a fedél felső részén 2—3 cmnyire kiáll s kifelé hornyolt, miért is egy gummiszopóka felvételére felette alkalmas.

Nagyobb borjuk szoptatására nem a fentleirt készüléket használják, mert annak rögzített fedeléhez erősített szoptató gummit könnyen

nyen letépné az erős borju, miért is ugy segítenek a dolgon, hogy egy az edény átmérőjénél jóval kisebb kör alakú deszkalap közepét kifurják s abba a lyukbe teszik bele a szopócsövecskét. Mikor aztán a tejet a borju elé rakják, hát egyidejűleg rábocsátják a tej felszínére a gummival ellátott kis deszkalapot s ezt a már cuclihoz szokott borju szájába véve, szopja a tejet s mikor rángatja a gummi szopókát, ahelyett hogy elszakadna, hát kiemelkedik a deszkalappal együtt — ha pedig bökdi, hát arra a tej felszín alá sülyed s előbb-utóbb belátja, hogy az nem jó dolog s tisztességesen szopik. A deszkalap a tej felszínével együtt sülyed s mire elfogy a tej egészen, az edény fenekére kerül.

Hogy mennyi és milyen tejet kap a borju, az korától illetőleg súlyától függ.

Mint fentebb is említettem, 2 napig anyjánál marad s azután kerül a borjuistállóba, hol betöltött 10 napos koráig ugyancsak saját anyja tejét kapja, később egészséges tehenektől származó vegyes tejet, azután lefölvözött tejjel kevert egész tejet s végül tiszta lefölvözött tejet. Az itatás üszőborjuknál mint ökörborjuknál 16 hétig, bikaborjuknál 20 hétig tart.

Ugy az egész, mint a lefölvözött tejet 85 C°-nál pasteurizálják s ezen fokon marad 5 percig.

Természetesen a pasteurizálást nem kezdi mindjárt a főccstejnél ily magas fokon, hanem fokozatosan mennek felfelé, míg egy pár nap alatt felmennek 85 C°-ig. A felmelegítést azért nem eszközölhetik mindjárt az elején olyan magas fokon, mert a főccstej összegegy nagyobb foku melegítésnél.

Bármilyen fokon is volt a melegítés, adagolás előtt visszahűtik mindig a tejet 37—38 C°-ra, vagyis tőgyemelegre.

A napi adagot 5 hetes korig a borju élő sulya szerint szabályozzák, később csak drb. szám, de ezért a borjut lemérik akkor is minden hét végén, s hogy ha nem volna meg a kellő gyarapodás esetleg több tejet kap a rendesnél.

A tej és lefölvözött tej napi adagolását darbaonként következő oldalon levő táblázat tünteti fel.

1. hét	} Minden 7 kgr. élősulyra 1 liter tej, de 10 liternél nem több még az esetben sem, ha a borju ez alatt 70 kgr.-nál többet nyomna.
2. »	
3. »	
4. »	
5. »	
6-ik héttől már kezdik helyettesíteni a tejet fölvözött tejjel. És pedig:	
6. hét = 8 liter tej, 2 liter fölvözött tej	
7. » = 6 » » 4 » » »	
8. » = 4 » » 6 » » »	
9. » = 2 » » 8 » » »	

== Jobb és ==
megbízhatóbb
== magvakat ==
nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —
33 év óta
Mauthner
Ödön
cs. és királyi udv. szállító
magkereskedésében
BUDAPESTEN
VII., Rottenbiller-u. 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.
Árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve. 1002

***** A MAGYAR ***** LEGELÖNYÖSEBB A *****

MEZŐGAZDÁK : GABONA

***** SZÖVETKEZETE UTJÁN ***** ÉRTÉKESITÉSE. *****

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. ***** Takarmánycikkekre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás. *****

Szám	Mikori tojás (1903)	Kísérlet kezdete (1903)	Hány napos tojás?	A tojás súlya a kísérlet kezdetén	Mikor vizsgálták?	Hány napig volt a folyadékban?	Mennyit gyarapodott súlyban a kísérlet alatt		Naaponkénti súlygyarapodás %	
							gramm	%		
3	V/29.	VI/9.	11	51.26	XI/28.	172	2.27	4.43	0.0258	
18	VI/7.	»	2	41.78	»	»	2.17	5.20	0.0302	
21	VI/8.	VI/9.	1	46.71	»	»	2.76	5.91	0.0344	
24	VI/8.	»	1	55.64	»	»	2.78	5.00	0.0290	
10	V/30.	»	10	44.81	I/9.	215	2.90	6.47	0.0381	
16	VI/6.	»	3	53.98	»	214	3.32	6.15	0.0287	
17	VI/7.	»	2	53.04	»	»	3.05	5.75	0.0269	
20	»	»	2	42.31	»	»	2.85	6.74	0.0315	
22	VI/8.	»	1	49.95	»	»	2.59	5.19	0.0242	
2	V/29.	»	11	42.43	II/15.	251	2.60	6.13	0.0244	
4	»	»	11	50.92	»	»	3.45	6.78	0.0270	
5	»	»	11	59.18	»	»	3.20	5.41	0.0212	
15	VI/6.	»	3	56.61	»	»	2.77	4.9	0.0195	
19	VI/7.	»	2	40.56	»	»	2.76	6.81	0.0271	
23	VI/8.	»	1	54.34	»	»	3.16	5.81	0.0232	
25	VI/8.	»	1	56.20	»	»	5.73	6.64	0.0264	
1	V/29.	»	11	41.89	III/18.	283	2.25	5.37	0.0190	
6	V/30.	»	10	55.16	»	»	3.79	6.87	0.0243	
7	»	»	10	55.92	»	»	3.31	5.92	0.0209	
8	»	»	10	53.72	»	»	2.56	4.76	0.0168	
9	»	»	10	52.75	»	»	3.50	6.64	0.0235	
11	»	»	10	43.61	»	»	2.50	5.73	0.0203	
12	V/29.	»	11	35.76	»	»	2.69	7.52	0.0268	
13	VI/6.	»	3	42.83	»	»	2.84	6.05	0.0214	
14	»	»	3	46.66	»	»	2.94	6.30	0.0223	
26	VI/8.	»	1	58.03	»	»	3.79	6.53	0.0231	
								átlag	9.0253	

A fenti kimutatásból látható, hogy a kísérletre használt 26 tojás milyen különböző mennyiségű glycerint vett fel a kísérlet ideje alatt; míg a legkisebb mennyiség 2.17 grm; addig a legnagyobb 5.73 grm volt. Természetesen ez is a tojás héj vastagságától függ s nincsen arányban a konzerválási időtartamával. A naponkénti átlagos súlygyarapodás 0.0253 grm.

20-ik kísérlet. Ennél a kísérletnél a konzerválásra a mézvizet használták. A „calciumhydroxyd“ a vízben nehezen oldódik (700 rész vízben 1 rész calciumhydroxyd) s a desinficiáló hatását a levegőn nem sok ideig tartja meg, mert szénsavat vesz fel s így „szénsavmész“ képződik s ez konzerválási célra nem alkalmas. E miatt az égetett és oltott méz, ha hosszabb ideig a levegőnek van kitéve, konzerválásra nem alkalmas.

Az oldat készítésénél arra kell ügyelni, hogy tulsűrű ne legyen, mert így a méz lassanként az edény fenekére ülepedik s az alul fekvő tojásokat belepíti. Ezek a leülepedett mézben olyan erősen állanak, hogy a kiszedés alkalmával egyik-másik eltörik. A mézviz természetesen lassanként párolog s így az oldat mindig töményebb lesz s ezenkívül a levegő szénsav tartalma a már említett kellemetlenségek idézi elő. Ha a folyadék felszínére vékony olajréteget öntünk ezzel úgy a párologást, mint a szénsav bejutását megakadályozhatjuk. Ha a tojások hosszabb ideig mézvizben állanak, nagyobb mennyiségű calciumhydroxyd jut a tojások belsejébe. Ez az oka a meszezett tojás általánosan ismert lúgos szagának és ízének, a melyet a háziasszony „mészszag“ és „mésziz“-nek nevez.

Ha a mézstejbe kevés konyhasót vagy borkövet teszünk a fenti kellemetlenség elmarad. Legjobb a meszezett tojást a használat előtt egy napig jó bő vízben áztatni amikor kellemetlenségét és ízét elveszíti a tojás.

Rözsényi¹ nagymennyiségű tojást 35 hónapig tartott mézvizben s azután meghatározta a tojások fehérjének mézszármag tartalmát. König² vizsgálatai szerint a tojás hamutartalma átlag 0.61% s az összegyűjtött hamu mézszármag tartalma 2.78%. Rözsényi csak 1.83% meszet talált a tojás fehérje tartalmába. Ha a tojás 11 hónapig állott mézvizben akkor hamujának mézszármag tartalma 12.2%-ra; 35 hónap után 15.21%-ra emelkedett. Ugyancsak ő azt tapasztalta, hogy a huzamos ideig mézvizben állott tojások sárgájának a hártájára felszakad s a sárga részben a fehérjével keveredik s ezért a tojás fehérje látszólag kevesebb, a sárgája nagyobb lesz. A tojás héj durvább lesz s a főzésnél igen gyakran felrepedt (ezt megakadályozhatjuk ha a tojások oldalán a főzés előtt kis lyukat csinálunk); a fehéréből nem lehet habot venni.

Mézvizben a tojás sok ideig eltartható, főzésre és sütésre alkalmas.

A mézviz készítésére többféle módot ajánlanak. *Burmeister*: 1 kgr. oltott meszet 20—25 liter vízben elkever, azután nyugodtan állani hagyja, míg a méz leülepedik. Ekkor a vizet óvatosan letölti s ehez egy marék konyhasót ad.

¹ J. Rözsényi: Über Kalk Eier. Chemiker-Ztg. 1904. 28. 620.

² J. König: Chemie der menschlichen Nahrungs- und Genussmittel. 4. Aufl. 1903. 1, 99.

Egy német aprómarha tenyésztési egyesület (Geflügelverein Provinz Sachsen) 1899 ben a következő oldatot ajánlja:

„Minden liter mézvizre 125 gramm konyhasót és 2—3 kanál teljesen kiégetett meszet teszünk. A tojásokat hegyes végükkel lefelé kőedényekbe rakjuk s a fenti oldattal leöntjük.“

Az angol földművelésügyi miniszterium a tojások mézvizbeni konzerválására a következő oldatot írja elő:

4 rész oltott mézhez 20 rész vizet keverünk s ezt naponként felkavarva egy hétig állani hagyjuk s a 4-ik vagy 5-ik napon egy rész konyhasót adunk hozzá. A tojásokat kőedényekbe rakjuk s a leszűrt mézvizzel leöntjük úgy, hogy a folyadék ellepje a tojásokat. Az elpárologott vizet alkalomadtán ismét mézvizzel pótoljuk.

A kísérletre használt 20 drb tojást 1903 május elején tejhez hasonló sűrűségű mézvizbe tették s a folyadék tetejére vékony réteg zöld „olivolaj“-at töltöttek. Azért használták ezt az olajat, hogy ennek sajátos aromája megérezik-e a tojások szagán és ízén. A tojásokat tartó kőedényeket kamarába helyezték. A 10 hónapig tartó kísérlet ideje alatt különböző időkből megvizsgált tojásokon az olaj íze és szaga nagyon megérezett úgy, hogy ez az olaj erre a célra nem használható, hanem inkább valamelyik szagtalan, p. o. paraffinolaj. A tojások jól előállottak, de a méz mellékíz is érezett rajtuk.

21-ik kísérlet. Ennél a kísérletnél a tojásokat mézstejbe tették, de a folyadék tetejére nem öntöttek zsirnemű anyagot. A kísérlet kezdődött június 17-én 17 drb tojással. A tojások 9 hónapi kísérlet alatt nem változtak csak igen kevésbé érezett rajtuk a mézíz, de ha 48 óráig friss vízben állottak, ezt a mellékízüket elveszítették.

22-ik kísérlet. Julius 25-én az angol földművelésügyi miniszterium által előírt tiszta mézvizbe tették 24 drb tojást agyagedénybe s a kamarába helyezték. A tojásokat december 12-én, január 9-én, febr. 15, márc. 12 és április 22-én vizsgálták meg; nagyon jól előállottak s a mézszag alig érezett rajtuk. A fehérük valamivel sárgásabb volt mint a friss tojásoké, de mind élvezhető volt.

A fenti kísérletből látható, hogy a tojások mézvizben jól eltarthatók s megfelelő módon a sajátos mézszármagtól és szagtól a hosszú ideig meszezett tojásokat is megsabadíthatjuk. A tojás héja a főzésnél felreped, de megfelelő módon ezen is segíthetünk.

(Folytatjuk.)

A gyümölcsök aszalásáról.

A gyümölcsnek nyersen való eladásán kívül a gyümölcserősítésnek legjelentékenyebb módja az aszalás. Így nem csak hogy sokáig eltartható, hanem könnyen szállítható is és aránylag nagyobb ár érhető el, mintha szeszt vagy bort készítenék belőle. Igaz, hogy eddig nálunk csak a szilvaaszalvány volt nagyobb kereskedelmi cikk, de ha kellő szakértelemmel csináljuk a többi gyümölcsléknél is lesz kelete.

Jó, kereskedésre alkalmas aszalványt csak jó aszalókészülékkel, hámozó gépekkel és azok célszerű alkalmazásával lehet elő állítani.

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országzserte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMAR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőnycim: Kalmár-rostagyár.

VII. Komlófajták keletkezéséről.

Az árpálé keserítésére, izesítésére a »kődös« multban minden a természetben feltalálható keserű anyagot felhasználta az emberiség a házi sörítal készítésénél. Ennek nyoma még a legújabb angol és német (élelmiszerek hamisításáról szóló) törvényekben is megvan, mert még nem régen is cserhaját, chinafatörmeléket, fűzkérget s sok más növényi s ásványi anyagot felhasználtak, sőt a lelkiismeretlenebbek a mérges arzénvegyületeket is belekeverték. Legrégibb időkben némely szerzetesrendek tértek át a nagy közönség fogyasztására való tekintettel a tömeges sörfőzésre, mondhatni a gyártásra (akárcsak a chartreuse és benediktinerlikőröknél ma is), sőt erre a fejedelemtől területi jogot is nyertek. Tömegessé válván a sörgyártás, nagyobb mennyiségben előforduló terméket kerestek a sörlé keserítésére s a tömegtermény a *vadkomló* nővirágzata, a toboztermés lett.

Természetesen, az olcsó és egészséges sörítal fogyasztása mindinkább terjedvén, a közel környéken évenként feltalálható vad komlótermés nem volt elegendő, másrészt a sörgyártás Európának északibb részein fejlődvén ki különösen, ott már nem termelt a vadkomló, melegebb termőtájokról sem győzték, a jó germán szerzetes atyák u. n. »humuláriumok«-ban plántálgatni kezdték a vadkomló dugványát, tehát *vegetativus növényi szérvel*, a komlótő indájának földalatti megéredt szárát használták fel dugványként. A természetben a vadkomló magról szaporodott új helyeken is, a régi telepeken körkörösén a föld alatt vízszintesen terjedő tarackos (fattyu) hajtásokból nőtt ki egy egy új komlónövény. Így a *kéllaki* vadkomlónak mindkét ivaros alakja is elterjedt.

A Humulus Lupulus L. a klastromok kertjébe átplántáltatván, ősapja lett az Európában elterjedt különböző fajtáknak, a melyek helyi természeti viszonyok, mint az éghajlat, talaj, különféle művelés stb. befolyása alatt keletkeztek, az emberi kultúrában lassankét át is alakultak, utóbb azon a helyen jellegzetes tulajdonságaikban megerősödtek, állandókká váltak. Hogy csak a nevezetesebbeket s elterjedtebbeket említsem: így létesültek a saazi, spalti, württembergi, angol-kenti fajták. Ezen helyeket talán legrégebb komló nemesítő helyeknek is nevezhetjük. Újabb termelőhelyekre valószínűleg ezen anyakertekből ák honosított a dugványt, illetve ültettek új komlókerteket. Legtöbbször más természeti viszonyok közé kerültek, ezeknek (s az ember művelésének hatása alatt fenti komlófajok egyes növényi részekben: levél, inda s különösen a toboztermésben némileg változást s új formát, jeleget nyertek, melyek ott szintén állandókká lettek; így keletkeztek pl. az auschai, daubai, polepi, stájer, hévizi, fejérmegyei (saazi változatok); a holledau, hersbrücki, neustadti, badeni, illyefalvi (spalti), továbbá a tettngangi, elzászi, segesvári (würtembergi változatok); az essexi, dánországi, svédországi, szenterzsébeti: angol fajták, a miként egy érdemes szakemberünk ezt a fogalmat megállapította.

A növénytan tudomány fejlődésével újabb időkben az élesebb szemű komlótermesztők is rájöttek arra, hogy a fentemlített komlófajták egy-egy kertben tömegükben egyneműek de mégis *akad közöttük egy-egy tő, amely növéseben és termésben más formát mutat*, későbbben vagy korábban virít és ér, tömegesebb a toboz termése vagy finomabb és másalaku a toboz maga s különösen, hogy a *spontan* átalakult új tőnek toboztermésben finomabb, illatosabb, tömegesebb a lupulinatermés.

Az ilyen *spontan variáció* (átalakuló változat) révén előállott új alakot 2—3 évig megfigyelték és ha új sajátágaiban nem változott, úgy annak dugványait a következő tavasszal kísérleti földbe ültették s ha ott is megtartotta a régittől elütő s előnyösebb bélyegeket, úgy már egész táblákon szaporították — mindig vegetativus uton — dugványok útján. Így keletkezett: a cseh Zemsch, Rohatin, az angol Golding, Early Bramling, bajor Pommelsbrunn korai, Spalti stb. változat. Mindezek ma már szintén önálló változatok, mert nemcsak előállítási helyükön tartották meg éveken át sajátágaikat, de más helyre átplántálva, még nem mutatnak eltéréseket. A *még itt hangsúlyozott szó*, mert ha bármilyen régi típusú jelegzetes komlófajtát más természeti viszonyok (égalj, talaj, helyi fekvés) közé jutatunk, rövid évek alatt már új bélyegeket mutat. Jól jegyezzük meg: erősen más viszonyok között! Az imént leírt fajták tehát *spontan variatio* nyomán való kiválasztásnak az eredményei: s ezt természetesen nemesítésnek is mondhatjuk.

Ennek egy egyszerűbb módja a gyakorlati életben a kiválasztás, *tisztítás* útján a midőn u. i. a termelő évről évre megfigyeli komlókertjét s abban meggyőződés nyomán s bizonyos előírt bélyegeket szerint megállapít egy típust, a melynek *használati értékével* megvan elégedve. Tehát eléggé bőtermő s idejében érő és sok lupulint termő típusról lenne szó. Már most mindazon tőkét, a melyek bélyegükben eltérnek a megállapított típustól, azokat a tobozszedés után kiássa s jövő tavaszkor olyan tőkéről (a mult ősszel megjegyzettekről) szed s ültet például új dugványokat, a melyek az alaptypushoz hasonlítanak. Három-négy évnél szorgos s figyelmes munkája után előttünk áll egy egyenletes típusu kert: az tehát már az egész kertnek a nemesítése.

Itt kell felemlítenem azt, hogy kivált a királyhágóntuli komlókertekben régebben általában, ma helyenként még szokásos, hogy ültetéskor egy-egy gödörbe két dugványt raknak s azok meg is erednek. A szabály az, hogy a következő tavaszon a gyengébb új tőkét ki kellene szedni s így csak egy, az erősebb fiatal tőke maradna helyén. De mert ezzel nem számol az emberi lustaság: ugyanegy helyen két tőke fejlődik s nemcsak hogy küzdenek a létért a belőlük fejlődő indák, de a termés is évről-évre *kétségessé* lesz. Az az egyik inda még csak virít, a másik indán már tobozfejlődés van: tehát az érés sem történik egyszerre, ilyenformán ha az inda termését a korábbi ág kedvéért szedjük, a kései inda tobozai tökéletlenek maradnak vagy megfordítva! Mert mint a természet minden élőlényének, a komlónak is van individualitása, még az ugyanegy fajtával beültetett komlókertben is!

A komló *spontan variáció* variálása bekövetkezhetik akkor is, ha nem rendes dugványokat ültetünk el, hanem, ha a már említett tarackhajtásokat (Würzelausläufer) darabjait tesszük a földbe. Ezek természetükre a gyökér és száralakok között állanak, — sem gyökér, sem szár — magából a tőkéből erednek, a föld színe alatt 8—16 cm. mélyen kuszának tova, gyökérszőreik nincsenek, tehát a termő indák rovására a tőkéből táplálkoznak s helyenként vegetativus rügyekből új hajtásokat tolnak a felszínre, melyekből új komlónövényke fejlődik. Ezen vadhajtások ellen a gazda a komlótő évenkénti tavaszi metszésével és tisztogatásával védekezik. Tisztában lévén azzal, hogy a komlónak ez az élősködő része *vadhajtás*: ha ennek darabjait ültetjük el, az új komlótőkék s azok termése hovatovább durvul ugyanannyira, hogy a vadon elforduló komlóhoz fog hasonlítani és megesik, hogy sok tőke him virágúvá alakul át. Az 1904-ki fényes komlóátrak hatása alatt 1905-ben amerikai méreteken s tömegben ültettek nálunk is új komlókerteket s oly nagy volt a dugványkereslet, hogy néhány lelkiismeretlen eladó ilyen vadhajtásokat is árusított s a következő években azután tapasztalhattuk a fennebb mondottakat.

(Folytatása következik.)

Cs. L.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A burgonya veszedelmes betegségei. A magyarvári növénykórtani állomás útján az összes újságok tudomást vettek a burgonya veszedelmes betegségeiről és egyúttal arról, hogy e betegségek ellen ez idő szerint nincs semmiféle orvoslás. Egy pozsonymegyei nagy gazda Franciaországba küldte a burgonya beteg gumóit megvizsgálás végett. A vizsgálatot Delacroix dr., a francia földművelési miniszterium növényopathológiai osztályának igazgatója és Schloesing, az Institut tagja, korunk egyik legelső agrikulturnegyésze, együtt végezték és véleményüket, a melyet most közöltek megbízóikkal, a következőkben foglalták össze:

„A Magyarországból küldött burgonyagumóban a „bacillus solanincola“ (gyűrűs betegség) jelei konstatalhatók. E betegség évről-évre terjed és nemcsak a romlott gumókból, hanem magából a talajból is ered. Ennélfogva a bajt még abszolút egészséges vetőgumók használata sem szüntetné meg mindaddig, a míg a talaj tartalmazza a bacillusok milliárdjait, melyek az új gumókat mindjárt ültetésükönél pusztítják. Az említett tudósok a baj szanálására a következő eljárást ajánlják: A burgonya ültetésére szánt területet alaposan meg kell változtatni; vizes földbe burgonyát ültetni nem szabad és burgonyatermesztésre egy és agyanaszt a talajt legfőkébb három évig ajánlatos használni. A száraz leveleket és törzseket el kell égetni és nem szabad megengedni, hogy azok, mint ez többnyire történik, a mezőn elrothadjanak. A burgonyaföldeket főleg foszforsavas és kevesebb oxigéntartalmú trágyával kell kezelni, míg a szilárd és komposzt trágyákat lehetőleg kerülni kell. Az ültetésre szánt gumókat már az ősszel kell kiválogatni és azokat rézgálicos oldatban kell csávázni. Ezáltal az ártalmas spórák távoltarthatók a gumótól. A gumók ültetése előtt a talajt lecsapott nikotinos kénporral fertőtleníteni kell.

Schloesing analógiát keres a gyűrűs betegség és ama betegség közt, mely egy időben egy csapásra tönkretette Franciaország világhírű krizantémültetvényeit. Akkor is kiderült, hogy a talajban van a hiba és hogy a lecsapott nikotinos kénpor a talaj fertőtlenítésére való alkalmazása által a vegetáció sokkal szebbé és értékesebbé lett, mint a pusztítás előtt volt.

+ Élesztő, mint hangyairtó szer. A hangyák a lakásokban, főleg pedig a kerti lakásokban, azonfelül az éleskamrákban, tömeges fellépésük esetén nagyon kellemetlenné válnak s ily esetben dacolni látszanak minden szerrel, mert bármit alkalmazunk is ellenük, a szorgalmas munkások egyre új meg új rajt árasztanak arra a helyre, amelyet egyszer elleptek. Ezen kellemetlen látogatók elűzésére, sőt részben kiirtására nagyon alkalmas méznek (vagy szörpnek, esetleg oldott cukornak) némi élesztővel való keveréke. Ha ezen keverékből pár adagot a hangyák útjába állítunk, azok az édes íz által csábítva, mőhon esznek belőle, s mivel az élesztő káros hatása a szervezetükre, legnagyobb részük már az első kísérletnél tönkre megy. Az élesztő valószínűleg mérge a hangyákra, amelyek azután óvatossá kerülnek az oly helyet, ahol a társaik rosszul jártak.

+ Patkányirtás. Erre nézve többek közt a következő eljárást ajánlják:

A közönséges gipszet darával keverve nagyobb mennyiségben edényekbe kirakni, egy edényben pedig mindenütt a keverék mellő vizet tenni. A patkányok a darás gipszet megesszik, reá vizet isznak s miután így a gipsz gyomrukban megkeményedik, s megemészteni nem tudják, elpusztulnak. A keverés szárazon történjék, azaz víz hozzáadása nélkül, s a dara elegendő mennyiségben legyen a keverékben. Hogy a siker még biztosabb legyen, tanácsos eleinte egészen tiszta darát kirakni csalékoknak, hogy aztán a patkány majd annál gyantlanabban falja a már gipszel kevert csalékokat is.

KORMÁNYINTEZKEDÉSEK.

A birtokforgalmi statisztikai adatok gyűjtése. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Magyar Gazdaszövetség több alkalommal foglalkozott a birtokforgalmi statisztikai adatok gyűjtésének elavult rendszerével, kimutatván, hogy e rendszer mellett a statisztika nem lehet kifejezője az adó viszonyoknak. E testületekben megérlelt nézeteket később a képviselőház közigazgatási bizottsága is magáévá tette, aminek következtébe Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter megbizta a statisztikai hivatalt, hogy alkalmas tervezetet dolgozzon ki a birtokforgalmi statisztika adatgyűjtésére. A statisztikai hivatalban a tervezet tárgyalására értekezlet volt, melyen részt vettek az érdekelt miniszteriumok, az OMGE., a községi jegyzői kar képviselője. Az értekezlet állásfoglalása, melyet a kereskedelemügyi miniszter elé terjesztettek, a következőkben összegezhető. A községi jegyzők bizonyos arányos díjazás ellenében minden birtokváltásról, ha az öröklés, csere, adásvétel, ajándék, önkéntes vagy hivatalos árverés következtében gazdát cserélt, erre alkalmas statisztikai lapon a statisztikai központot értesíteni tartoznak. A jegyző jelentéséből ki fog tűnni, hogy főleg nemzetiségi, vallási és honossági szempontból a birtokforgalom minő arányokat ölt. Nehogy azonban visszaélések, vagy mulasztások történhessenek, az adóhivatalok egy másik blankettán (mely a jegyzői blanketta kiegészítő felét képezi és ugyanolyan számmal bír) akkor, amíg a felek az illetéket lerójják, a birtokváltásról a statisztikai központot értesíti. Ilyenformán a statisztikai központ, a birtokváltás tényéről az adóhivatal útján nyer értesítést, a jegyzőtől pedig az erre vonatkozó részletes kiegészítő adatokat kapja.

A takarmányhiány enyhítése. A földmivelésügyi miniszter a takarmányban hiányt szenvedő gazdák érdekében egyebekben kívül a mezőgazdasági szeszföldök mosléktermékének forgalomba bocsátása iránt is tett lépéseket, melynek eredményeként a pénzügyminiszter valamennyi pénzügyigazgatóságához intézett körrendeletével megengedte, hogy a mezőgazdasági szeszföldök vállalkozói nemcsak a moslékfelesleget, hanem a folyó 1908—1909. évi szesztermelési időszak tartama alatt a moslékot minden további feltétel és korlátozás nélkül eladhatják, ha az illetékes főszolgabíró által igazolják, hogy saját községükben, valamint az ezzel határos községek területén a takarmánytermésben hiány van.

A hesseni légy irtása. Darányi földmivelésügyi miniszter a hesseni légy (*Cecidonia destructor*) pusztítására hívja fel egy most kelt leiratában a törvényhatóságok figyelmét. Rámutat leiratában a védekezés és irtás módjára és figyelmébe ajánlván a gazdáknak az u. n. csalogató-vetések alkalmazását, mely abban áll, hogy minden táblában már augusztus utolsó vagy szeptember első napjaiban több helyen néhány barázdányi őszi gabona vagy árpa vetendő. A hesseni légy ezekbe lerakván petéit, ezen barázdák azután a rendes vetés, de legkésőbb a tél beállta előtt jól alászántandók, hogy belőlük tavasszal a légyrajok ki ne szárhassanak. Ajánlatos az ilyen alászántott csalogató-vetések lehengerezése is.

Bikateleltetési segélyek. A földmivelésügyi miniszter székelyföldi kirendeltségét felhatalmazta, hogy az ideai takarmányhiányra való tekintettel a székelyföldi akció keretében vont vármegyék arra tényleg rászoruló szegény községeinek megfelelő segítséget bocsásson rendelkezésre. A segély mérvét a miniszter egy-egy tenyészbika után legfeljebb 100 koronában állapította meg és úgy rendelkezett, hogy az államsegély ne készpénzben, hanem az illetékes állattenyésztési kerületi felügyelők közbenjöttével beszerzendő és természetben kiszolgáltató takarmányban adassék ki.

Vajhamisítás megállapítása. A földmivelésügyi miniszter egy felmerült esetből ki-

folyólag elvi jelentőségi határozatban kimondta, hogy állami vajmester nem állapíthatja meg meg azt, hogy a tej az 1895. évi XLVI. t. c. által tiltott módon hamisítva van; tejszövetkezet sem állapíthatja meg, ezek szakvizsgálatai alapján tehát kihágási eljárást indítani nem lehet.

Földmivessiskola Kísszebenben. A hegyvidék speciális gazdasági viszonyainak megfelelő képzett kigazdák nevelése céljából a földmivelésügyi miniszter Kísszebenben új földmivessiskolát létesített, melynek építkezése már serényen folyik.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Előléptetések a Földmivelésügyi miniszteriumban. A király a földmivelésügyi miniszter előterjesztésére Forster Kálmán és Lónyay Ferenc dr. min. tanácsosi címmel és jelleggel felruházot min. oszt. tanácsosokat miniszteri tanácsosokká. Németh József min. oszt. tanácsosi címmel és jeleggel felruházot min. titkárt pedig miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki. Öszinte szívvel gratulálunk a jól megérdemelt előléptetésekhez.

— A termés. A földmivelésügyi miniszter legutóbb újabb jelentést adott ki az ideai termésről. A jelentés számadatai már nem a gazdasági tudósítók becslésén alapulnak, hanem a cséplés eredményén, véglegeseknek azonban még sem vehetők, mert, mint a jelentés is panasolja, a cséplőmunka zavartalan lefolyását is nagyban hátráltatja az esős időjárás. Mindamelllett megközelítőleg már most konstatalható, hogy a két kenyérmag termése sokkal kedvezőbb a tavalyinál és valószínű, hogy a buza 39.45 (tavaly 32.80), a rozs 12.04 (10.69), az árpa 12.23 (13.73), a zab 10.26 (11.54), a tengeri 38.57 (39.53), a burgonya 36.14 (48.49) millió métermáza termést fog adni. Az esős idő különben, a mely útjában van a végleges elszámolásnak, másrészt igen kedvező volt a késői terményekre, ha ugyan most már beáll a melegebb idő.

— A székelytársaságok szövetségének közgyűlése vasárnap és hétfőn folyt le Székelyudvarhelyen. Vasárnap d. u. 5 órakor az erdélyrészi újságírók tartottak értekezletet a Mikó-kollégium disztermében. Az értekezletet Deréki Antal, a »Székelyudvarhely« szerkesztője nyitotta meg. Deák Lajos tanfelügyelő, a Székely Szövetség elnöke megnyitó beszédében az értekezlet feladatait körvonalozta. Lajos Dénes indítványt terjesztet elő arra nézve, hogy az erdélyrészi hírlapok között bizonyos egyöntetű megállapodások jöjjenek létre a székely nép érdekeit felelő kérdések tekintetében és hogy az erdélyrészi hírlapok állandóan felszínen tartsák a székely föld és a székely nép érdekében megindítandó mozgalmat. Hétfőn reggel az udvarhelymegyei háziipari kiállítás ünnepélyes megnyitás ment végbe. A kiállítás az állami ipariskolában van és a kiállított tárgyak három nagy termet töltenek meg. A kiállítás a vármegye ugyszolván valamennyi községének háziipari cikeit mutatja be. A vendégeket Hargita Nándor ipar iskolai igazgató, a kiállítás rendezője fogadta. A kiállításon különösen a szövő és fonóipari cikkek keltettek osztatlan tetszés. A közgyűlés termében. Deák Lajos a Szövetség elnöke d. e. 9 órakor nyitotta meg a közgyűlést. Az üdvözlő táviratok felolvasása után Deák Lajos hosszabb beszédet mondott, a melynek folyamán részletesen foglalkozott azokkal a célokkal és érdekekkel, a melyek szolgálatában a közgyűlés összeült. Koós Mihály miniszteri titkár, a székely kirendeltség vezetője, a kirendeltség működéséről számolt be részletesen is ismertette a földmivelésügyi kormányzatnak, a székelység érdekében megindított akciója eredményeit. Ezután Zakariás János országgyűlési képviselő tartott felolvasást a székely telepítés és visszatelepítés kérdéséről. Kifejtette először, hogy az erdélyi részek ma-

gyarságának zömét a székelység képezi és ha az erdélyi részek magyarságát restaurálni akarjuk, akkor e munkához a magyar erőt elsősorban a négy székely vármegye népfőnökségéből kell vennünk. Első kötelességünk tehát magán a székelyföldön erőteljesebb gazdasági életet teremteni, hogy ezáltal a mainál nagyobb néptömeg megélhetését biztosítsuk a székelyföldön. Részletesen kifejtette ezután, mely eszközökkel és intézményekkel lehet legjobban a székelységet megerősíteni és erre vonatkozó határozati javaslatát egyhangulag elfogadták. Ezután Székely Ferenc, a Debreceni Székely Társaság alelnöke Debrecen városának meghívását tolmácsolta, hogy a kongresszus a jövő esztendőben ott tartsa a tartsa a gyűlést. A jövő évi kongresszus helyének meghatározására öt tagu bizottságot küldtek ki. Majd Ádám Albert megyei főjegyző tartott felolvasást a székelyföld vasutairól. Délután a tanácskozást folytatták. Az első felszólaló Szakács Péter kamarai titkár, a székely kézmű- és háziipari akciónak szélesebb alapokra való fektetését sürgette, míg Lajos Dénes társasági titkár a vándor szabad-liceumok szervezését proponálta s annak tervezetét terjesztette elő. Ezután Biró András szövetségi pénztáros tette meg évi jelentését, bejelentve egyúttal, hogy a jövő évi gyűlés helyéül Debrecen városát jelölték ki. A gyűlés további folyamán Lajos Dénes titkár előterjesztette a csángó-területen lakók azon kérését, hogy a székely-akcióba ők is bevonassanak, Borszéki Soma azon indítványát, hogy a kolozsvár—marosvásárhely—székelyudvarhelyi vasut részvénytársaság alapján építtessék ki, elvetették, míg Nagy György orsz. képviselőnek azon indítványát, hogy a székely erdők az állami kezelés alól kivétessenek, miután nem a kellő formák között adatott be, az elnök nem bocsátotta szavazásra. A választások megejtése folyamán elnökké újra Deák Lajost választották, valamint megválasztották újból az egész tisztiakart.

— A komlópiacról. Előző számokban hirt adtunk arról, hogy több vidékről részint 5 kilos postacsomagban, részint nagy zsákokban már a saazi piacra küldtetett a *korai termés*. Egy erdélyi komlótermelőnek 5 kilos csomagért kilonként 1.40 koronát, egy dunántúli uradalomnak pedig több vagonért a q. 100 koronát fizettek. Cseh korai termésért Saazba 50 kilonként (egy kisebb tételnél) 130 koronát adtak. Az erdélyi részekben is általános lett a szedés, s a termésen nagyon meglátszik az augusztus közepi jégvihar hatása. Sok tobzott el kellett dobni, a maradék pedig aprós egyenetlen. A bajor jó terméshire még tartja magát, a cseh jelentések már panaszkodnak a sok esős hideg éjjelek s levéltetű okozta károkról — de még tartozkodnak öszintén bevallani — mekkora termést remélnek. Igazi áralakulás csak október elejére remélhető, ha a hivatalos termés statisztika meg fog jelenni.

— Az Erdélyi Kárpát-Egyesület ezidei rendes közgyűlését Gyergyószentmiklóson tartja szeptember 6-án. A közgyűlés második napján öt irányba tesznek kirándulást. A csodaszép Gyilkostóhoz, Maroshévízre, Szóvata-fürdőre, Tusnád-fürdőre és Tölgyesen át Borszék-fürdőre. Jelentkezni szeptember 2-ig lehet.

— Erdészeti államvizsga. Horváth Sándor miniszteri tanácsos, az erdészeti államvizsgáló bizottság elnöke felhívja mindazokat, akik a folyó év őszén erdészeti államvizsgát szándékoznak tenni, hogy az ehez szükséges engedélyért benyújtandó kérvényeiket, kellően felszerelve, augusztus hó végéig az erdészeti államvizsgáló bizottság elnökének címére (Budapest, V., Zoltán utca 16.) küldjék be.

— A hazai ásványok és kőzetek összeírása. A m. kir. földtani intézet egy valóban lézagpótló s a gyakorlati élet szükségleteit szolgáló nagyobb munka kiadását tervezi, mely a hazánkban előforduló és felhasználható összes ásványok és kőzetek lehető pontos és kimerítő leírását, azok előfordulásának és értékesítésének

ismertetését fogja tartalmazni. A munka címe lesz: »A magyar birodalom gazdaságilag, iparilag és kereskedelmileg értékesíthető ásványai és közetei.«

— **Berlini sörárpa és komlókiállítás.** A Budapesten október 1—7-ig tartandó országos sörárpa és komlókiállítás résztvevőit az „O. M. G. E.” részéről, a berlini nemzetközi sörárpa és komlókiállítás helyi rendező bizottsága most szólítja fel, hogy Berlinben október hó 10-től 18-ig tartó nemzetközi kiállításon is vegyenek részt. Ez annyival is inkább megtehető, mert Berlinben csupán mintákkal kell részt venni, s nagyobb készlet oda nem állítandó, azonkívül a minták szállítási költségeit is, úgy Budapestig, mint innen Berlinbe valamint a kiállítási térdíjat is a földmivelésügyi minisztérium fedezi.

— **Kertészek kirándulása.** Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület szeptember 4-én kertészeti kirándulást rendez, a mely úgy a dísz- és táj kertészek, valamint a gyümölcs- és konyha-kertészek részére kiválóan alkalmas tanulmány lesz. A kirándulók utiránya következő: Tata, Győr, Eszterháza, Nagy-Cenk, Sopron, Kismarton, Poruck, Pozsony. Barátfalu, Csorna, Dénesfa, Pápa.

— **Országos kertészeti kiállítás 1910-ben.** Az OMKE. már most felhívja a kertészeket, hogy az 1910-ben tervezett országos kertészeti kiállításra már most kezdjék meg az előkészületeket. A kiállítás sorrendjét még ez évben összeállítják és szétküldik. Indítványokat, javaslatokat, tervezeteket szívesen fogad a rendezőség (Budapest, IV., Koronaherceg-utca 16.).

— **A közös vámterület külkereskedelmi mérlege.** Az osztrák kereskedelmi minisztérium most teszi közzé a közös vámterület külfor-galmi adatait ez év első feléről. Észereint a monarkiába behoztak 1250 millió korona árnt, míg a kivitel 1113.6 millió koronát tett ki. Az első félév kereskedelmi mérlege tehát 136.4 millió koronával passzív.

— **Szőlő- és borkiállítás Temesvárott.** A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület ab-ból az alkalomból, hogy Temesvárott országos baromfiállítás és tenyésztésért rendez, szőlő-, gyümölcs- és borkiállítás is óhajt ren-dezni. Ezen részt vehet bármely vidék szőlő- és gyümölcs-termelő gazdája saját termésű gyümölcseivel, szőlőjével, borával és borpár-latával. A kiállítás okt. 4—6-ig tartatik meg.

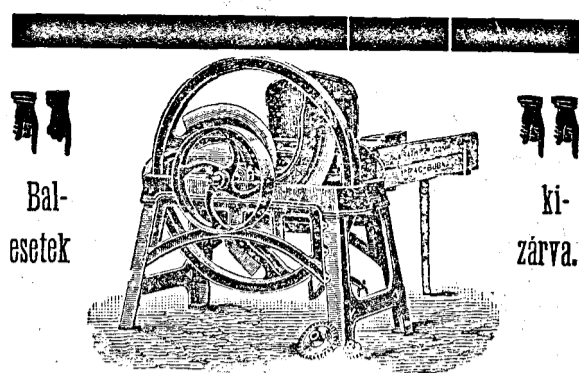
— **Kertész internátus Zomborban.** A kormány Latinovits Pál volt bácsmegyei főis-pán kezdesére és közbejárására kertészeti in-ternátust létesít Zombor székhelyvel. A intézet célja 7—15 éves gyermekeket kertészszé és gyümölcsészszé kiképezni. A telep közvetlen a Ferenc-csatorna mellett épül és még az idén megkezdik az alapozását.

A
Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege
Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona
záloglevél kölcsönöket
nyújt földbirtokra és nagyobb városok-ban fekvő házakra 4%-os és 4½%-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a meg-szavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazda-sági Egylet” bizalmi férfai adnak véleményét. 1001

Bal-
esetek
ki-
zárva.

Szecska vágók,
Répa vágók, 1801. VI.
Darálómalmok,
Gőzölőkészülékek.

Minden nagyságban.

UMRATH ÉS TSA
Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP.-ig. — Ipari mozdonyok 200 HP.-ig.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:
Felelős szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.
A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Kis- és nagybirtok részére

!! **Eredeti, Angliából importált kan** !!
!! **és koczáktól származó, teljesen** !!
!! **tisztavérű, prima minőségű** !!

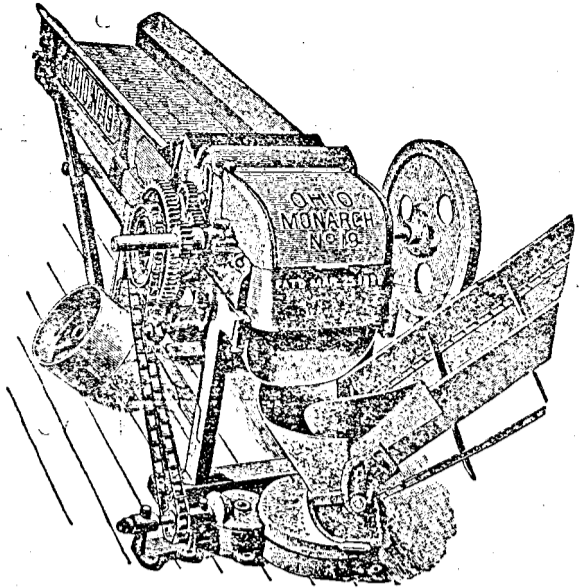
Berkshirei
kan és koca malacok

október hó közepén,
nyolc hetős korukban, 2185
— darabonként 25 korona árban —

eladóknak lesznek.

A malacok teljesen szakszerű tartásban része-sülnek s új tenyészet, vagy vérfrissítés céljaira
■ ■ ■ kiválóan alkalmasak lesznek. ■ ■ ■

Bővebb felvilágosítás, megtekintés és előjegy-zés nyerhető és eszközölhető a kiadóhivatal utján megtudható címen és helyen.

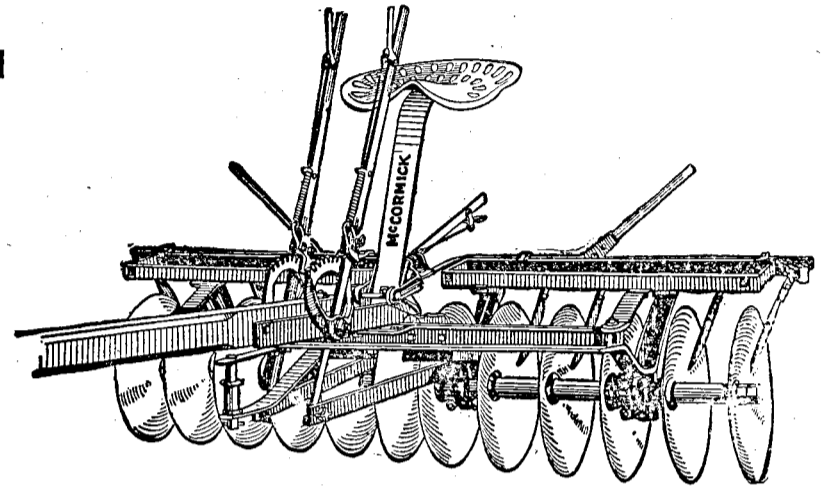
„OHIO” EREDETI AMERIKAI TENGERSZÁR-TÉPŐ,

zöldtakarmányapritó- és szalmaszeccskázógép a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona
tarlópántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.
Igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

J. E. KNECHT, igazgató.

2098

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
által a legjelentősebb áruk mellett ajánlatot tesz

Locomobil és gőzcseplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cseplőgépek, löher-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szeccskavágók, répvágók, kukorlozmorzsolók, darálók, őrlemalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

MIKROSOL
LEGJOBB SZER
házi- és nyádkagombá v. amin nem érez ellen.
Festékgyár
LUTZ EDE ÉS TÁRSA
BUDAPEST VII. ORNAGY UTCZA 4.

Hatása biztos!

Páratlan a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa
Festékgyárak
2148. IV. BUDAPEST, VII., Ornagy-utca 4.

Kwizda-féle Restitutions-fluid
mosóvíz lovak számára. — Ára egy üvegnek 2 kor. 80 fill.
Több mint 40 éve használják az udvari és más nagyobb istállóban, úgy a polgári mint katonai körökben, az izmok erősítésére, nagy használat előtt és izomlénység ellen. A lovat trainighen igen nagy munkabírára képesíti. — Kwizda-féle Restitutionsfluid szővedjegy, ezimke és göngyölés törv. védve.
Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. sz.

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle Korneuburgi marha-táppor.
Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztés-nél, a tej javítására s a tejelés fokozására. — 1 dohoz ára 1-40 K. 1/2 dohoz 70 fillér.

Kwizda's

- Blister**
grauer, scharfe Einreibung, 1 Tiegel K 2.—
- Hufkitt**
künstliches Hulhorn, Stange K 1.60.
- Hufsalbe**
zur Behütung vor spröden und brüchigen Hufen, 1 Büchse à 40g Gramm K 2.50.
- Abführpillen**
für Pferde (Physik), 1 Blechdose K 4.—
- Kolikpillen**
für Pferde u. Hornvieh, 1 Büchse K 3.20, 1 Karton K 1.20.
- Wurmpillen**
für Pferde, 1 Blechdose K 3.20, 1 Karton K 1.20.

KWIZDA-féle sertéspor.
Egészségi por a hizlalás előmozdítására. Kis dohoz Kor. 1.20. Nagy dohoz Kor. 2.40.

KWIZDA-féle baromfi-por
diatetikus szer a tápszertel való hozzáadására ludak, kacsák, tyukok, gyöngytyukok, pávák stb. részére. Egy dohoz ára K. 1.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-nek

Kolozs és több szomszédos megye területére kizárólagosan jogosított képviselőjében a bizalomteljesen hozzáforduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szerzek

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket,

konvertálók más intézeti terheket és egyúttal rendezem az elhanyagolt birtok- és teherállapotokat.

Kiváló biztosságu tőkebefektetésül

ajánlom ez intézetnek a főtőzden is jegyzett adó és egyéb levonásmentes óvadékképes és különösen katonai házassági óvadékul alkalmas 50 év alatti

... kisorsolásra rendszeresített ...

„4 és 4 1/2 százalékos zálogleveleit”

Ezek kaphatók a szelvények költségmentesen kifizettettek: az intézetnél Nagyszebenben és helyben a Kolozsvári Kereskedelmi Banknál. Mindennemű felvilágosítást díjmentesen és készséggel megad:

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

A legelőnyösebb módon közvetít mindennemű ingatlan adásvételeket, bérleteket és bármiféle kereskedelmi ügyleteket. 2162

A Hunyadmegyei

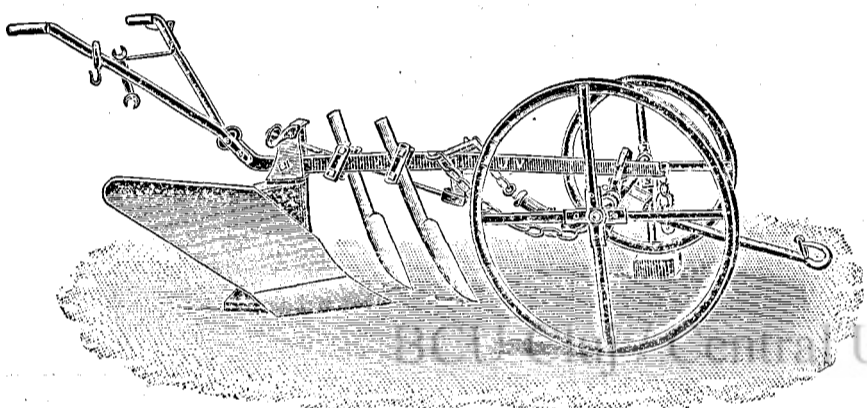
Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségü kőszénről vállalkozók gondoskodnak illetve évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Báró Kemény József, Maros-Németi, u. p. Déva, vagy
Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11. 1934

Gyakorlatban kitűnőnek bizonyult ::
szabadalmazott kétsorosozlyás, elzárható

JURENÁK-EKÉKET

szállít:

„RÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. Mosonban.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a sz.

Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.

Ezenkívül megrendelhetők: Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. és Agrikultura mezőgazdák ellátó r.-t.-nál, Budapest, V., Zoltán-u. 12 sz.

!! Régi egyetememes (Sack-rendszerű) ekék gerendelyeinek !!
átváltoztatása Jurenák-rendszerre darabonként 22 K.

Rendelések idejekorán eszkozlendők.

2171

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag védjeggyel

helyesen alkalmazva, minlegolcsóbb foszforosavas munkákkal és áraján-

Stern Marke

védjeggyel den növénynek legjobb trágyája. — Kivánatra szaklattelkészésgesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-út 49.
a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
Minden zsák ólomzárrel és tartalomjelzéssel van ellátva.

Eladó vetőgépek,

(Alkalmi eladás!)

11, 13 és 15 sorosak

egészen ujan,

a legjobb gyárból eladók

magas engedménnyel!

Megtéríthetők: Kolozsvárt, Attila-utca 8. sz. a.

Bővebbet: lapunk kiadóhivatalában.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,970,340.— K.

Tartalékok 764,760.16 „

Összesen: 2,735,104.16 „

1901. évi fölösleg	90,349.— K.
1902. „	59,782.26 „
1903. „	109,331.73 „
1904. „	72,438.93 „
1905. „	61,730.60 „
1906. „	39,243.65 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok d. arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a 10%, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal órá felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az Igazgatóság.

Legjobbak a resiczai ekék, LOSONCZI vetőgépek és KALMÁR-féle rosták.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST
V., VÁCI-KÖRUT 32.

1458

450 darab
6 hónapos
elsőrangú

Mangalicza malacz

● eladó ●

Br. Inczedy Samu

birtokosnál, 2184

● K A C Z K Ó. ●

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.
Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsősetatér. Főtér 9.
1729 **Sárospatak,**
Kossuth Lajos-u. 70.

Eladó

krb. 4000 métermázsa

takarmányrépa

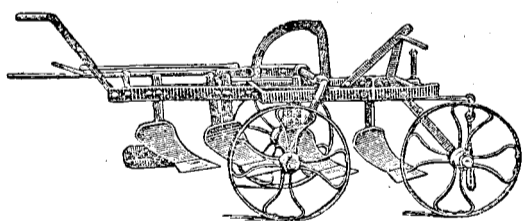
ab Nagy Iklódi állomás.

Értekezni:

Klein Jakab

nagybirtokosnál Szinye, u. p.
2186 I. Alparét.

A tarlóhántás legcélszerűbb eszközei:

Bächer könnyű négybarázdás hántó ekéje,
Bächer könnyű hárombarázdás hántó ekéje,
Johnston tarlóhántó tárcsás boronái.

Legjobb acél anyag, csekély önsúly,
kevés vonóerő, ideális munkateljesítés.

Tessék ajánlatot kérni! Olcsó árak!

BÄCHER RUDOLF speciális eke és talaj-
művelő eszközök gyára.

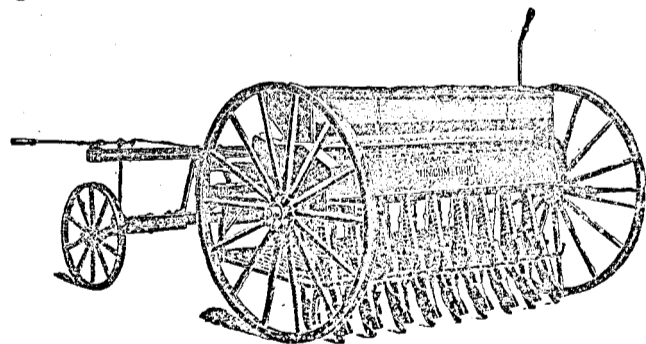
Vezérképviselő és főraktár:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Az „eredeti Melichar“-gyárt-
mányu páros sorszámú

„UNICUM DRILL“

a jelenkor legtokéletesebb sorvetőgépe.

1910

Utólérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljesen egyforma magelosztás, könnyű és biztos kormányzás, csekély vonóerőszükséglet, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, melyeknek ezen sorvetőgép általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32.000 db használatban.

Ujabb speciálítások:

MÜTRÁGYASZÓRÓGÉPEK.

MELICHAR FERENC sorvető és műtrágyaszórógépek gyára

Vezérképviselő és főraktár:

SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.